

Helsingin Sanomat ti 28.12.2010

Elinluovutusten määrä entisellään

Sairaalat huomioivat yhä omaisten tahdon, vaikka elokuussa voimaan tullut laki ei sitä edellytä.

Milka Sauvala HS

UUSI elinluovutuslaki ei ole vielä lisännyt luovuttajien määrää ja elinsiirtoja. Tänä vuonna luovuttajia on ollut 91, kun viime vuonna heitä oli 94.

Elokuussa voimaan tullut laki sallii aivokuolleen elimien käyttämisen luovutukseen, ellei ihminen eläessään ole sitä nimenomaan kieltänyt. Aikaisemmin luovutukseen tarvittiin lupa omaiselta.

"Muutaman kuukauden aikavälillä on hirveän vaikea arvioida lain vaikutuksia. Tarviin pidempi aika, 1-2 vuotta", sanoo Hyksin elinsiirto- ja

maksakirurgian klinikan osastonylilääkäri **Helena Isoniemi**.

Hyks tekee kaikki elinsiirrot Suomessa.

JOTKUT omaiset ovat yhä vastustaneet elinluovutuksia, vaikka vainaja ei olisi sitä kieltänyt. Näissä tapauksissa luovutuksia ei ole tehty.

"Vastoin omaisten tahtoa ei ole toimittu", Isoniemi sanoo.

FAKTA

Uutta elintä odottaa 340 ihmistä

- Elinluovuttajan pitää olla aivokuollut mutta muuten terve. Aivokuolema voi aiheutua kallovoimasta tai kallonsisäisestä verenvuodosta.
- Jos ihmisellä on elinaikanaan ollut syöpä tai tiettyjä tauteja kuten B- tai C-hepatiitti tai hiv, hän ei sovi elinluovuttajaksi.
- Yksi luovuttaja antaa keski-

määrän 2-3 elintä ja voi näin pelastaa useamman elinsiirtoa odottavan hengen.

Myös sosiaali- ja terveysministeriössä katsotaan, että luovutusta vastustavien omaisten kanssa pitää olla inhimillinen.

"Laki ei velvoita käyttämään aivokuollutta vainajaa elinsiirtoon, vaan siihen on oikeus", sanoo lääkintöneuvos **Raija Asola**.

Onko vaara, että laki jää kuolleeksi kirjaimiksi, jos sen mukaan ei toimita?

"Jos tilanne menee siihen, että omaiset kovin ponnekaasti ja jatkuvasti vastustavat elinsiirtoja, sitten tietysti täytyy miettiä, mikä se käytäntö pitäisi olla."

ELINSIIRTOJEN uskotaan lähtevän nousuun, kunhan ymmärrys uudesta laista leviää. Myös lääkärin koulutuksessa on parantamisen varaa, sillä sopivaa luovuttajaa ei aina tunnisteta.

Esimerkiksi Kuopion yliopistollisessa sairaalassa on laskennallisesti yli 50 luovuttajaa miljoonaa asukasta kohden, kun koko Suomen luku on 16. Joiltakin alueilta luovuttajia ei löydy juuri ollenkaan.

Isoniemi uskoo, että lain myötä saadaan 10-15 luovuttajaa lisää vuosittain. "Se tarkoittaa, että helposti yli 40 henkilöä saa uuden elimen."